Zarar Gören Şirkete SPK Cezası

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay 13. Daire	29.11.2023	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2018/3880	2023/5125	6362 SK 103/1-2, Özel Durumlar Tebliği 5, İYUK 49

ÖZET

Hâkim ortakların pay devri ve şirket varlıklarının satışı açıklanmayınca şirkete 952.308 TL SPK cezası verildi. Danıştay, m.103/2 istisnası için cezaya konu aykırılığın şirketi zarara uğratması gerektiğini, tahsil edilemeyen satış bedeli zararının açıklamamadan doğmadığını belirterek iptali bozdu.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/tuzel-kisinin-zarari-spk-cezasi-103-2-danistay-2023-5125/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 13. Daire Başkanlığı 2018/3880 E. , 2023/5125 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

DANIŞTAY

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2018/3880

Karar No:2023/5125

TEMYİZ EDEN (DAVALI) : ... Kurulu

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVACI) : ... Gıda Anonim Şirketi

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesi'nin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacı şirket tarafından, 24/01/2014-30/05/2014 tarihleri arasındaki fiiller nedeniyle toplam 952.308,00-TL idarî para cezası verilmesine ilişkin ... tarih ve ... sayılı Sermaye Piyasası Kurulu (Kurul) kararının şirketleriyle ilgili kısmının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesi'nce verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; davacı şirketin devreden ve devralan hâkim ortaklarının, organlarının ve temsilcilerinin sermaye piyasası mevzuatına aykırı fiilleri ile davacı şirketin ve yatırımcı ortaklarının zararına sebep oldukları, davalı idarenin de mevzuatın tanıdığı yetki çerçevesinde bu işlemlere karşı davacı şirketi ve yatırımcılarını korumak için suç duyuruları ve hukuk davaları yoluyla gerekli önlemleri almaya çalıştığı, mevcut durumda, dava konusu cezaya esas teşkil eden fiillerin, şirketin organ ve temsilcisi olan ilgili gerçek kişiler tarafından şirketin ve yatırımcı ortaklarının zararına olan fiilleri çerçevesinde bu fiilleri gizlemek/kolaylaştırmak amacıyla işlenmiş olduğu, davacı şirketin zararı ile cezaya konu eylemler arasında illiyet bağı bulunduğu, davacı şirketin ve yatırımcı ortaklarının mevzuata aykırı bu fiillerden zarar gördüğü, esasen tüzel kişilerin eylemlerinin organ ve temsilcisi olan gerçek kişiler eliyle yürütülmesi nedeniyle davalı idarenin cezaya konu fiillerde yükümlülük tüzel kişilikte olduğundan idari para cezasının şirkete verilmesinin hukuka uygun olduğu savunmasının yerinde olmadığı, mevzuat uyarınca tüzel kişiyi ve yatırımcı ortaklarını korumakla yükümlü idarenin bu fiilden doğrudan zarar görmüş olan tüzel kişiyi cezalandırmasının hakkaniyetle bağdaşmadığı, mevzuata aykırılık temsilcisi olunan veya adına hareket edilen davacı şirketin zararına sonuç doğurduğu, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 103/2 maddesi uyarınca davacı şirkete idarî para cezası verilemeyeceği anlaşıldığından, dava konusu Kurul kararında hukuka uygunluk bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle, hukuka aykırı bulunan dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesi'nce; istinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararının usul ve hukuka uygun olduğu ve davalı tarafından ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği belirtilerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davalı idare tarafından, dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gerektiği, tüzel kişi hakkında idarî para cezası uygulanmasının mevzuat gereği olduğu, yükümlülüklerin gerçek kişilere değil tüzel kişiliğe yüklendiği, hem gerçek hem de tüzel kişiye ceza verilebileceği, emsal kararlara aykırı karar verildiği, idarî para cezası için şirket tarafından herhangi bir menfaat edinilmesinin gerekmediği, ihlâlin belirli bir gerçek kişi tarafından işlenmesi hâlinde tüzel kişiye ceza verilmeyeceği, ihlâli gerçekleştiren kişi ile şirketin fiili arasında illiyet bağının bulunması gerektiği, şirketin zarar etme sebebinin satılan taşınmazların bedelinin tahsil edilememesi olduğu ancak ceza uygulanan fiilin ise özel durum açıklamasının yapılmaması olduğu, zarar ile fiil arasında illiyet bağı bulunmadığı, açıklamama nedeniyle zarar görenin şirket değil yatırımcılar olduğu, kanunda hâkime takdir yetkisi tanınmadığı, hakkaniyet değerlendirmesi yapamayacağı, uygulanan idarî para cezalarının şirket yöneticilerinden tahsil edilmesinin zorunlu olduğu, temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararının hukuka aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davacı tarafından savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü ile Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

ESAS YÖNÜNDEN:

MADDİ OLAY :

... tarih ve ... sayılı Denetleme Raporu'nda, 24/01/2014 tarihinde davacının hâkim ortakları ile ... Tarım Hayvancılık İç ve Dış Ticaret A.Ş. (... Tarım) arasında 24/01/2014 tarihli Hisse Devir Sözleşmesi akdedildiğinin tespit edildiği; anılan sözleşme ile hâkim ortakların sahibi olduğu yönetim kontrolünü sağlayan payların ... Tarım'a devri ile payların bedelinin 32.500.000,00-TL olarak öngörüldüğü, devir bedelinin 20.500.000,00-TL'lik kısmı için davacının malvarlığında bulunan taşınmazların ve taşınırların tamamının (Raporda belirtilen) hâkim ortaklar veya bunların göstereceği kişilere tapuda satılacağı, kalan 12.000.000,00-TL'lik kısmının ise hâkim ortaklardan birine nakden ödeneceğinin kararlaştırıldığı belirtilmiştir.

Anılan sözleşme sonrasında çeşitli tarihlerde, davacı şirkete ait taşınır ve taşınmaz mallar satılmış, yönetim kurulu üyelerinde değişiklikler meydana gelmiş ve şirket çalışanları görevlerinden istifa etmiştir.

... tarih ve ... sayılı İnceleme Raporu'ndaki tespitler uyarınca, 24/01/2014 tarihli sözleşme kapsamında alınan yönetim kurulu kararlarına ilişkin özel durum açıklaması yapılmaması, 31/01/2014 tarihinden itibaren çeşitli tarihlerde satışı gerçekleştirilen varlıklara ilişkin özel durum açıklaması yapılmaması, 13/02/2014 tarihli özel durum açıklamasında, faaliyet konusu değişikliğine ilişkin yönetim kurulunun 13/02/2014 tarihli kararına ilişkin olarak bağımsız yönetim kurulu üyelerinin oyunun belirtilmemesi, yönetim kurulu üye değişikliklerine ilişkin özel durum açıklamalarının hatalı/gecikmeli olarak yapılması veya hiç yapılmaması ve çalışanlarını görevlerinden istifa etmeleri konusunda özel durum açıklaması yapılmaması gerekçeleriyle toplam 952.308,00-TL idarî para cezası uygulanmasına yönelik ... tarih ve ... sayılı Kurul kararı alınmıştır.

Bunun üzerine, anılan Kurul kararının iptali istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 103. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında, "(1) Bu Kanuna dayanılarak yapılan düzenlemelere, belirlenen standart ve formlara ve Kurulca alınan genel ve özel nitelikteki kararlara aykırı hareket eden kişilere Kurul tarafından yirmi bin Türk Lirasından iki yüz elli bin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Ancak, yükümlülüğe aykırılık dolayısıyla menfaat

temin edilmiş olması hâlinde verilecek idari para cezasının miktarı bu menfaatin iki katından az olamaz. (...)

(2) Birinci fıkradaki yükümlülüklere aykırı hareket eden kişinin bir özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi olması hâlinde, ayrıca tüzel kişi hakkında da birinci fıkra hükmüne göre idari para cezası verilir. Aykırılığın, temsilcisi olunan veya adına hareket edilen tüzel kişinin zararına bir sonuç doğurması hâlinde, tüzel kişiye idari para cezası verilmez." kuralına yer verilmiştir.

Mülga Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar Tebliği'nin 14. maddesinin 1. fıkrasında, "Ortaklıklar tarafından içsel bilgiler ve bu bilgilere ilişkin daha önce açıklanan hususlardaki değişiklikler ortaya çıktığında veya öğrenildiğinde özel durum açıklaması yapılması zorunludur." kuralı yer almıştır.

Mülga Önemli Nitelikteki İşlemlere İlişkin Ortak Esaslar ve Ayrılma Hakkı Tebliği'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde ile 3. fıkrasında, "(1) Ortaklıkların kendi tüzel kişilikleri ile ilgili;

(...)

b) Mal varlığının tümünü veya önemli bir bölümünü devretmesi veya kiraya vermesi veya mal varlığının tümü veya önemli bir bölümü üzerinde ayni hak tesis etmesi,

(...)

bu Tebliğin 6'ncı maddesi kapsamında belirlenen önemlilik kriterlerini de sağlamış olmak koşuluyla önemli nitelikteki işlem sayılır.

(...)

(3) Önemli nitelikteki işlemlere ilişkin gerekçeli yönetim kurulu kararı, bağımsız yönetim kurulu üyelerinin oyu da belirtilerek, Kurulun özel durumlara ilişkin düzenlemeleri çerçevesinde ayrılma hakkı kullanım fiyatı ile birlikte kamuya açıklanır. Payları borsada işlem görmeyen ortaklıklar için, ayrılma hakkı kullanım fiyatının açıklanması bu aşamada zorunlu değildir." kuralına yer verilmiştir.

Özel Durumlar Tebliği'nin 5. maddesinin 1. fıkrasında, "(1) İçsel bilgiler ve bu bilgilere ilişkin daha önce kamuya açıklanan hususlardaki değişiklikler ortaya çıktığında veya öğrenildiğinde ihraççılar tarafından açıklama yapılır."; 9. maddesinin 1. fıkrasında, "(1) İhraççılar hakkında sermaye piyasası araçlarının değerini, fiyatını veya yatırımcıların yatırım kararlarını etkileyebilecek öneme sahip, basın-yayın organları veya diğer iletişim yollarıyla ilk kez kamuya duyurulan veya daha önce kamuya duyurulmuş bilgilerden farklı içerikteki haber veya söylentilerin varlığı hâlinde; bunların doğru veya yeterli olup olmadığı konusunda, bu Tebliğ'de belirtilen esaslar çerçevesinde ihraççılar tarafından kamuya açıklama yapılması zorunludur. Söz konusu yükümlülük, Kurul veya ilgili borsa tarafından herhangi bir uyarı, bildirim veya talep beklenmeksizin yerine getirilir." kuralları yer almıştır.
26/03/2013 tarih ve 10/363 sayılı Kurul kararı eki 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu Çerçevesinde Tesis Edilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Uygulama Esasları'nın "A) Hakkında

İdarî Para Cezası Tesis Edilebilecek Kişilerin Belirlenmesi ve İdarî Para Cezası Uygulanmasına İlişkin Genel Prensipler" başlıklı bölümünde, "a) İdarî para cezasının tesis edilebileceği kişilerin belirlenmesinde göz önünde bulundurulacak hususlar:

1) İdarî para cezasını gerektirir fiile ilişkin yükümlülüğün mevzuatta tüzel kişiye verilmiş olması hâlinde idarî para cezası sadece tüzel kişi hakkında tesis edilecektir.

2) İdarî para cezasını gerektirir fiile ilişkin yükümlülüğün mevzuatta gerçek kişiye verilmiş olması ve söz konusu gerçek kişinin ilgili tüzel kişinin organı, temsilcisi veya bu nitelikleri haiz olmasa bile tüzel kişinin faaliyetleri kapsamında görev üstlenen bir kişi olduğunun tespit edilmesi hâlinde, gerçek kişi ve ilgili tüzel kişi hakkında ayrı ayrı idarî para cezası tesis edilmesi gerekmekte olup, bu idarî para cezalarına ilişkin prosedür hizmet birimlerince ayrı ayrı uygulanacaktır. (...)

b) İdarî para cezalarının tesis edilmesinde uygulanacak genel prensipler:

1) İşbu Esasların (A/a/2) bendinin uygulanmasında, ihlâli fiilen gerçekleştiren gerçek kişinin idarî para cezasını gerektirir eylemi nedeniyle, Kurul karar tarihi itibarıyla, tüzel kişinin zararına bir sonuç doğması hâlinde ilgili tüzel kişi hakkında idarî para cezası tesis edilmeyecektir. (...)" kuralına yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Dosyanın incelenmesinden, 24/01/2014 tarihli sözleşme sonrasında davacı şirket tarafından yapılması gereken açıklamaların mevzuata uygun şekilde yapılmadığından bahisle dava konusu Kurul kararının tesis edildiği, Ankara 5. İdare Mahkemesi'nin 24/02/2017 tarih ve E:2016/648, K:2017/641 sayılı kararıyla, 6362 sayılı Kanun'un 103. maddesinin 2. fıkrasına dayanılarak, davacı şirketin zararı ile cezaya konu eylemler arasında illiyet bağı bulunduğu gerekçesiyle dava konusu Kurul kararının iptaline karar verildiği görülmektedir.

Aktarılan mevzuatın incelenmesinden, 6362 sayılı Kanun'un 103. maddesinin 1. fıkrasına aykırı fiili gerçekleştiren kişiye idarî para cezası verileceği, yükümlülüğün tüzel kişiye yüklenmesi hâlinde sadece tüzel kişiye idarî para cezası uygulanacağı, yükümlülüğün gerçek kişiye yüklenmesi hâlinde hem gerçek kişiye hem de tüzel kişiye idarî para cezası uygulanacağı, ancak aykırılığın tüzel kişinin zararına yol açması hâlinde sadece gerçek kişiye idarî para cezası uygulanacağı anlaşılmaktadır.

6362 sayılı Kanun'un 103. maddesinin 2. fıkrası kapsamında tüzel kişiye idarî para cezasının uygulanamaması için maddenin 1. fıkrasındaki aykırılığın tüzel kişinin zararına yol açması gerekmektedir. Dava konusu Kurul kararı uyarınca idarî para cezasına konu aykırılığın "davacı şirket tarafından yapılması gereken açıklamaların mevzuata uygun şekilde yapılmaması" olduğu, ancak davacı tarafından uğranıldığı iddia edilen zararın ise "24/01/2014 tarihli sözleşme uyarınca satılan malların bedelinin tahsil edilememesi" olduğu ve dava konusu Kurul kararında davacı hakkında idarî para cezası uygulanmasını gerektiren fiillerde sorumluluğu bulunan kişilere rücu edilmesi hususunda karar alınması gerektiği konusunun da bildirildiği dikkate alındığında, davacı şirketin zararının uyuşmazlık konusu aykırılıklardan doğmadığı açıktır.

Bu itibarla, 6362 sayılı Kanun'un 103. maddesinin 2. fıkrasının son cümlesi uyarınca davacı hakkında idarî para cezası uygulanamayacağından bahisle dava konusu işlemin iptali yolundaki İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun reddine ilişkin temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararında hukukî isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU :
Açıklanan nedenlerle;

1. Davalının temyiz isteminin kabulüne;

2. Dava konusu işlemin iptaline ilişkin İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun reddi yolundaki temyize konu ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesi'nin .... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesi'ne gönderilmesine, 29/11/2023 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.